

STANDPUNTNOTA

NOOD AAN EEN POSITIEF INVESTERINGSKLIMAAT

Brussel, 18 november 2008

NOOD AAN EEN POSITIEF INVESTERINGSKLIMAAT

SAMENVATTING

FEBEG stelt vast dat de productiecapaciteit voor elektriciteit in België ontoereikend wordt en dat in tegenstelling met de ons omringende landen het aantal geplande nieuwe projecten zowel voor klassieke elektriciteitscentrales als voor hernieuwbare energie in België eerder beperkt is.

Hoe is deze toestand te verklaren?

FEBEG is van oordeel dat deze toestand in grote mate het gevolg is van:

- **een aantal belemmeringen voor nieuwe investeringen:**
 - een onzekere en onvoldoende stabiele economische omgeving;
 - onvoldoende balancing en reservevermogen voor nieuwe investeerders;
 - gebrek aan een duidelijk beleid voor de verdere uitbouw van België als draaischijf in het Europese gastransportnet;
 - de beschikbaarheid van uitrustingsgoederen;
 - het niveau van de indirecte belastingen op sommige primaire energieproducten;
 - het systeem van vergunningen in ons land met:
 - een sterk versnipperd beleid over de verschillende overheidsniveaus, met weinig of geen coördinatie en informatie-uitwisseling tussen de overheden;
 - procedures die veel te lang zijn en waarvan de uitkomst zeer onzeker is;
 - veel te ingewikkelde aanvraagdossiers en onvoldoende transparante procedures;

- **de onzekerheid over het beleidskader voor hernieuwbare energie:**
 - de doelstelling van 13 % hernieuwbare energie in het finale energieverbruik voor België in 2020 staat niet in verhouding tot het technisch-economisch potentieel van ons land;
 - België zal dit percentage enkel kunnen bereiken indien voor maar liefst 15 à 20 % elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen wordt geproduceerd;
 - om deze redenen zullen de kosten voor ons land voor het volledige energie- en klimaatpakket van de Europese Commissie hoog oplopen (tot 0,85% van het BBP volgens berekening van het Federaal Planbureau);
 - bovendien laat het bestaande wettelijke kader weinig flexibiliteit toe om de doelstellingen voor hernieuwbare energie te halen.

Hoe de belemmeringen voor investeringen wegwerken?

Om de belemmeringen voor investeringen weg te werken, moeten de bevoegde federale en regionale overheden volgens FEBEG prioritair de volgende maatregelen nemen:

- op korte termijn zorgen voor duidelijkheid over de politieke opties voor de komende 10 jaar met betrekking tot de toewijzing van CO₂-emissierechten, de maatregelen ter beperking van de uitstoot van NO_x en SO₂, de kernenergie en de verdere uitbouw van de gasinfrastructuur in ons land;
- zorgen voor een *level playing field* met de buurlanden (Frankrijk, Duitsland, Nederland en Luxemburg) door bij het uitstippelen van het Belgische economische omgevingsbeleid - en vooral ook het milieubeleid - rekening te houden met wat in de buurlanden gebeurt;
- ondersteunen – zowel door de overheden als de regulatoren - van een verdere integratie van de Centraal West-Europese markt door een marktkoppeling van de Nederlands-Belgisch-Franse markt met Duitsland, de uitbouw van een supranationale balancing- en intra-day

markt, de uitbreiding van de interconnecties en een betere benutting van de bestaande capaciteit;

- de uitbouw van zekere, snelle, soepele, rationele en transparante vergunningsprocedures.

Hoe de onzekerheid over het beleidskader voor hernieuwbare energie wegnemen?

Met betrekking tot de Europese **doelstellingen voor hernieuwbare energie** dringt FEBEG er op aan dat:

- onze federale en gewestregeringen de door Europa vooropgestelde doelstelling van 13% hernieuwbare energie niet aanvaarden;
- de doelstellingen en subdoelstellingen worden vastgelegd op basis van de gelijkstelling van de marginale kosten met een maximale flexibiliteit voor het behalen van deze doelstellingen;
- gestreefd wordt naar een geharmoniseerde aanpak op Europees niveau - eerder dan dat bindende doelstellingen per lidstaat worden vastgelegd - die kostenefficiënter en minder marktverstoring zal zijn (bijvoorbeeld door de toekenning van 'garanties van oorsprong' in het kader van de 'fuel mix disclosure' op een op Europees niveau gestandaardiseerde wijze aan alle productie-installaties van hernieuwbare energie).

Met betrekking tot het systeem van **groenestroomcertificaten** pleit FEBEG voor:

- continuïteit in het beleid - dus voor het behoud van het systeem van groenestroomcertificaten - en een maximale uitwisselbaarheid van deze groenestroomcertificaten tussen de lidstaten – én a fortiori tussen de gewesten in België – om comparatieve voordelen te kunnen realiseren;
- een zo marktconform mogelijke integratie van het Waalse, het Brusselse en het Vlaamse systeem van groenestroomcertificaten en de aanvaarding van buitenlandse groenestroomcertificaten voor de Belgische quotaverplichtingen;
- de aanvaarding door de gewesten van de groenestroomcertificaten toegekend voor off shore windenergie in het kader van hun quotaverplichtingen.

Inzake **biomassa** vraagt FEBEG dat:

- de duurzaamheidscriteria voor biomassa op Europees niveau zouden geharmoniseerd worden;
- het gebruik van biomassa voor de productie van groene stroom en/of warmte niet zodanig zou beperkt worden dat het behalen van de doelstellingen onmogelijk wordt of de kosten te hoog oplopen.

Om de **meerkost van hernieuwbare energie** en de financiering ervan te beperken, stelt FEBEG het volgende voor:

- meer flexibiliteit en meer duidelijkheid over de manier waarop bepaalde kapitaalintensieve technologieën voor hernieuwbare energie toegepast en ondersteund zullen worden omdat deze twee elementen de directe kost voor de energiesector sterk beïnvloeden;
- een harmonisering en een afstemming van de financieringswijze met de buurlanden die deel uitmaken van dezelfde regionale markt (in Nederland bijvoorbeeld wordt het groenestroombeleid gefinancierd met overheidsmiddelen en dus door de belastingbetaler, terwijl in België de volledige meerkost verrekend wordt via de elektriciteitsprijs) om zo concurrentievervalsing te vermijden;
- het opnemen van alle meerkosten met betrekking tot groenestroom in één enkel vangnet, namelijk het systeem van groenestroomcertificaten, in plaats van alle instrumenten (investeringssteun, tussenkomst in kosten voor aansluiting op het net, fiscale stimuli, terugkoop van certificaten,...) naast elkaar in te zetten.

Nood aan een positief investeringsklimaat

Door de uitbreiding van de productiecapaciteit in onze buurlanden, door de verbetering van de interconnecties met onze buurlanden en door het tekort aan investeringen in België dreigt ons land – dat nu reeds ongeveer 10 TWh per jaar of ruim meer dan 10 % van zijn elektriciteitsvraag importeert – in toenemende mate afhankelijk te worden van de buurlanden. Om die reden dringt FEBEG aan op een snelle evaluatie en bijsturing van het investeringsklimaat in de energiesector.

INHOUDSTAFEL

1.	Inleiding	5
2.	Investeringsklimaat in de Centraal-West Europese elektriciteitsmarkt	6
3.	Evaluatie van het investeringsklimaat in België	7
3.1.	Belemmeringen voor nieuwe investeringen	7
3.1.1.	<i>Economische omgeving</i>	7
3.1.2.	<i>Beschikbaarheid van uitrustingsmaterieel</i>	7
3.1.3.	<i>Aardgasbevoorradingszekerheid</i>	7
3.1.4.	<i>Beschikbaarheid van balancing en reservevermogen</i>	7
3.1.5.	<i>Indirecte belastingen</i>	8
3.2.	Onzekerheid over haalbaarheid en kostprijs doelstellingen hernieuwbare energie	8
3.2.1.	<i>Situatie</i>	8
3.2.2.	<i>Huidige situatie van de hernieuwbare energie in België</i>	9
3.2.3.	<i>Objectieven 2020 voor België</i>	10
3.2.4.	<i>Technisch-economisch potentieel van hernieuwbare energie in België</i>	11
3.2.5.	<i>Raming van de economische impact om de objectieven 2020 in België te halen</i>	12
3.3.	Specifieke knelpunten m.b.t. vergunningen	12
3.3.1.	<i>Versnippering van bevoegdheden</i>	13
3.3.2.	<i>Lange procedures</i>	13
3.3.3.	<i>Onzekere uitkomst van vergunningsprocedures</i>	13
3.3.4.	<i>Onvoldoende transparantie</i>	13
3.3.5.	<i>Complexe procedures</i>	14
3.3.6.	<i>Dubbele informatiestromen</i>	14
4.	Standpunten en aanbevelingen voor een positief investeringsklimaat	14
4.1.	Nood aan stabiele economische omgevingsfactoren	14
4.2.	Nood aan een level playing field	15
4.3.	Nood aan een verdere integratie van de regionale markt	15
4.4.	Nood aan een stabiel en realistisch wettelijke kader voor hernieuwbare energie	15
4.4.1.	<i>Met betrekking tot het principe van nationale doelstellingen</i>	15
4.4.2.	<i>Met betrekking tot het principe van sectorale subdoelstellingen</i>	16
4.4.3.	<i>Met betrekking tot de concrete doelstelling 2020 voor België</i>	16
4.4.4.	<i>Met betrekking tot de garanties van oorsprong in het kader van de 'fuel mix disclosure'</i>	16
4.4.5.	<i>Met betrekking tot de groenestroomcertificaten in België</i>	17
4.4.6.	<i>Met betrekking tot biomassa</i>	17
4.4.7.	<i>Met betrekking tot de meerkost van hernieuwbare energie en de financiering ervan</i>	17
4.5.	Nood aan soepele, rationele en transparante vergunningsprocedures	18
4.5.1.	<i>Evaluatie en rationalisatie van de vergunningsprocedures</i>	18
4.5.2.	<i>Administratieve vereenvoudiging</i>	18
4.5.3.	<i>Vergunningsaanvraag in fasen</i>	19
4.5.4.	<i>Integratie van vergunningen</i>	19
4.5.5.	<i>Coördinatie van vergunningen</i>	19
4.5.6.	<i>Uniek loket</i>	19
4.5.7.	<i>Elektronisch opvolgingssysteem</i>	20
4.5.8.	<i>Notie 'algemeen belang'</i>	20
4.5.9.	<i>Stabiele vergunningsvoorwaarden</i>	20

1. Inleiding

Op 20 februari 2008 heeft de heer Luc Sterckx, voorzitter van FEBEG, de 'Beleidsnota 2008 van FEBEG' – die goedgekeurd werd door de Raad van Bestuur van FEBEG – voorgesteld aan de pers.

Eén van de twee belangrijke thema's uit deze beleidsnota – naast efficiëntie en kosteneffectiviteit in de dienstverlening aan de klanten – is de bevoorradingszekerheid. Het aanbieden van elektriciteit en gas aan het land op een continue en betrouwbare manier moet beschouwd worden als de eerste prioriteit van de sector: ervoor zorgen dat deze bevoorrading op een duurzame, veilige en efficiënte wijze zal gebeuren, is essentieel zowel voor de sector zelf als voor haar industriële en residentiële klanten.

Het energielandschap zal de komende jaren in grote mate bepaald worden door de volgende ontwikkelingen:

- in een geliberaliseerde markt zullen de investeringsbeslissingen van de elektriciteitsproducenten steeds meer bepaald worden door de evolutie van de internationale afzetmarkt en het investeringsklimaat;
- energiebesparing en duurzame energieproductie zullen aan belang winnen wat aanleiding zal geven tot nieuwe initiatieven en het toepassen van nieuwe technieken, niet in het minst omdat het niet bereiken van duurzame energiedoelstellingen financieel wordt bestraft;
- ondanks forse energiebesparing zal het gebruik van elektriciteit de komende jaren toenemen als gevolg van de economische groei, de groei van het aantal huishoudens en de toename van de informatisering en entertainmentbehoefes evenals de toename van het aantal elektrische voertuigen.

Om aan deze uitdagingen het hoofd te bieden, pleit FEBEG voor een investeringspact voor de elektriciteits- en gasinfrastructuur voor de volgende 15 à 20 jaar. Dit investeringspact moet zorgen voor een gunstig, stabiel en consistent - wettelijk en regulatorisch - kader dat nieuwe investeringen mogelijk maakt en aanmoedigt.

Een investeringspact moet leiden tot een verhoogde stabiliteit en rechtszekerheid op het vlak van de economische omgevingsfactoren die bepalend zijn voor nieuwe investeringen in productiecapaciteit. Dit geldt zeker ook voor het aanmoedigen van investeringen in elektriciteitsproductie uit hernieuwbare energiebronnen. Aan de ene kant moeten deze investeringen snel kunnen uitgevoerd worden om een financiële bestraffing bij het niet bereiken van de vooropgestelde quota te kunnen vermijden; aan de andere kant is een rechtszeker kader (ondermeer m.b.t. de financiële ondersteuning) noodzakelijk om de invoering van nieuwe technologieën ingang te doen vinden, zoals bijvoorbeeld voor de ontwikkeling van de offshore windparken.

Naast het wettelijk en regulatorisch kader zijn de beschikbaarheid en kost van nieuwe installaties (uitrustingsmaterieel) en de bevoorrading van primaire energie, inzonderheid aardgas, bepalende factoren. De aan de gang zijnde integratie van de Centraal-West Europese elektriciteits- en gasmarkt zal ten slotte ook in sterke mate de investeringspolitiek van de sector beïnvloeden.

2. Investeringsklimaat in de Centraal-West Europese elektriciteitsmarkt

België maakt samen met Duitsland, Frankrijk, Nederland en Luxemburg deel uit van de Centraal-West Europese markt (CWE). Ontwikkelingen in België dienen dan ook in de context van de CWE-markt geplaatst te worden.

Volgens diverse studies beschikt de CWE-markt – vooral op piekmomenten – niet meer over voldoende reservecapaciteit voor elektriciteitsproductie. Om dit dreigende capaciteitstekort te verhelpen en tegelijk ook de concurrentie te bevorderen, worden volop initiatieven genomen en investeringen gepland op de volgende twee vlakken:

- *Vernieuwing/uitbreiding productiecapaciteit*

Globaal gezien staan in onze buurlanden veel projecten in nieuwe capaciteit voor elektriciteitsproductie op stapel. Volgens Tennet¹ zal Nederland bijvoorbeeld vanaf 2009 een exportpotentieel krijgen voor elektriciteit. Ook in Duitsland zijn verschillende grote projecten aangekondigd, voornamelijk op basis van gas en kolen.

- *Verbetering interconnecties*

Ondertussen wordt in België ook volop werk gemaakt van de uitbreiding van de interconnectiecapaciteit en een betere benutting (via veiling van de capaciteit, marktkoppeling, netting en - op termijn - de toepassing van 'flow based'-allocatie van transportcapaciteit). Dankzij deze maatregelen is de effectief beschikbare interconnectiecapaciteit van België met zijn buurlanden sterk toegenomen. Daarnaast wordt ook de interconnectiecapaciteit van de CWE-markt met aangrenzende markten verhoogd. Zo is bijvoorbeeld in mei 2008 de NorNed kabel (700 MW) tussen Noorwegen en Nederland in dienst genomen. Daarnaast voeren verschillende transmissienetbeheerders (ook Elia) studies uit over de aanleg van nieuwe kabels tussen het vasteland en Groot-Brittannië.

We stellen evenwel vast dat in vergelijking met onze buurlanden het aantal geplande projecten voor nieuwe productiecapaciteit in België eerder beperkt is (zie bijlage 1). Dit wijst er duidelijk op dat bij onze bureaus een positiever investeringsklimaat heerst.

Door de uitbreiding van de productiecapaciteit in onze buurlanden, door de verbetering van de interconnecties met de buurlanden en door het tekort aan investeringen in België, dreigt ons land – dat nu reeds ongeveer 10 TWh per jaar (of ruim meer dan 10 % van de vraag) importeert - in toenemende mate afhankelijk te worden van het buitenland. Op dit vlak dient een duidelijke politieke keuze gemaakt te worden, want - ondanks de evolutie naar een geïntegreerde CWE-markt - blijft 'lokale' productie – zowel door bestaande als nieuwe installaties – in België bijzonder belangrijk, zowel voor de bevoorradingszekerheid als omwille van de directe en indirecte baten (tewerkstelling, handelsbalans, ...). Om die reden is een evaluatie en een bijsturing van het investeringsklimaat noodzakelijk.

¹ 'Rapport Monitoring leveringszekerheid 2007-2023', Tennet, September 2008 (www.tennet.org).

3. Evaluatie van het investeringsklimaat in België

3.1. Belemmeringen voor nieuwe investeringen

Op dit ogenblik worden investeringen in nieuwe productiecapaciteit vooral bemoeilijkt door de onzekerheid met betrekking tot de economische randvoorwaarden.

3.1.1. Economische omgeving

Investeringsbeslissingen hangen af van tal van economische randvoorwaarden. Deze zijn op dit ogenblik onzeker en onvoldoende stabiel. Hoe en tegen welke kostprijs zullen elektriciteitsproducenten in de toekomst CO₂-emissierechten kunnen verwerven? Blijft de wet op de uitstap uit kernenergie gehandhaafd? Wat zijn de precieze doelstellingen voor groene stroom en warmtekrachtkoppeling op langere termijn? Welke eisen zullen gesteld worden aan het gebruik van biomassa? Zullen groenestroomcertificaten verhandelbaar worden tussen de gewesten in België en tussen lidstaten? Blijft het huidige overheidsbeleid voor de ondersteuning van groene stroom en warmtekrachtkoppeling behouden? En zo ja, op hetzelfde niveau? Welke maatregelen zullen de overheden nemen om de Belgische NEC-plafonds voor NO_x en SO₂ te bereiken?

3.1.2. Beschikbaarheid van uitrustingsmaterieel

Omwille van de toenemende energieconsumptie in ontwikkelingslanden – vooral in China en India – en de grote behoeften in Europa voor de vervanging en/of uitbreiding van het productiepark is de vraag naar uitrustingsgoederen voor elektriciteitscentrales enorm toegenomen. Dit heeft ongetwijfeld een sterke negatieve weerslag op de beschikbaarheid (lange leveringstermijnen) en de kostprijs (zeer sterke stijging) van deze uitrustingsgoederen voor elektriciteitscentrales in België.

3.1.3. Aardgasbevoorradingzekerheid

België is in grote mate afhankelijk van aardgas, niet alleen voor verwarmingsdoeleinden en industriële toepassingen, maar ook voor elektriciteitsproductie. Eventuele onzekerheid over de toekomstige bevoorrading moet vermeden worden. Daarom moet de rol van België als belangrijke draaischijf in het Europese gasnetwerk gevrijwaard worden zodat potentiële investeerders in gascentrales en warmtekrachtkoppeling niet afgeschrikt worden.

3.1.4. Beschikbaarheid van balancing en reservevermogen

Balancing en reservevermogen zijn kritische factoren voor nieuwe investeringen. In het kader van haar 'Road Map to a Pan-European Market' heeft Eurelectric al een aantal voorstellen voor de ontwikkeling van grotere 'intra-day and balancing market areas' geformuleerd^{2,3}. Ondertussen worden ook in de praktijk de eerste stappen gezet. In de loop van de maand maart 2008 is in België een Central Intra-day Market (CIM) gecreëerd en de koppeling van de intra-day markten is voorzien binnen het kader van de Centraal-West Europese markt. Dit integratieproces loopt

² 'Towards European intra-day and balancing markets', Eurelectric, Oktober 2006 (www.eurelectric.org).

³ 'Towards market integration of reserves and balancing markets', Eurelectric, July 2008 (www.eurelectric.org).

echter traag en moeilijk, voornamelijk ten gevolge van de verschillende wettelijke context in de respectieve landen.

3.1.5. Indirecte belastingen

Net als in de buurlanden kent België een stelsel van 'Accijnsbelasting op energieproducten en elektriciteit'. Deze indirecte belasting is ook van toepassing op het gebruik van primaire energie voor de elektriciteitsproductie. Voor sommige primaire energieproducten is deze indirecte belasting in België hoger dan in de buurlanden⁴. Daardoor wordt het voor sommige productietechnologieën aantrekkelijker om te investeren in onze buurlanden. Dit leidt er bovendien toe dat de energiemix van het productiepark voor elektriciteit verder wordt verengd.

3.2. Onzekerheid over haalbaarheid en kostprijs doelstellingen hernieuwbare energie

3.2.1. Situatie

Met betrekking tot hernieuwbare energie en biobrandstoffen zijn op dit ogenblik in de Europese Unie de volgende richtlijnen van kracht:

- de Richtlijn 2001/77/EG van 27 september 2001 ter bevordering van elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen: deze richtlijn bevat een indicatieve doelstelling, namelijk dat 21 % van de elektriciteit zou geproduceerd worden uit hernieuwbare energiebronnen tegen 2010; voor België houdt dit een doelstelling van 6 % in;
- de Richtlijn 2003/30/EG van 8 mei 2003 ter bevordering van biobrandstoffen en andere hernieuwbare brandstoffen voor transport: deze richtlijn bevat een doelstelling van 5,75 % biobrandstoffen in de transportsector tegen 2010;
- de Richtlijn 2003/54/EG van 26 juni 2003 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit: deze richtlijn bevat bepalingen die verband houden met hernieuwbare energie, namelijk de 'fuel mix disclosure' en de 'priority access' van hernieuwbare energie.

Op de Europese Raad van 8 en 9 maart 2007 hebben de Europese lidstaten zich ertoe verbonden om tegen 2020 een aandeel van 20 % hernieuwbare energie in het totale energieverbruik te bereiken. In 2005 bedroeg het aandeel hernieuwbare energie 8,5 %. Dit betekent dat Europa zijn aandeel hernieuwbare energie met 11,5 % zal moet opvoeren: een bijzonder ambitieuze doelstelling.

Op 23 januari 2008 heeft de Europese Commissie een voorstel van richtlijn bekend gemaakt: '*Proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on the promotion of the use of energy from renewable sources*'.

Dit voorstel voorziet een bindend aandeel van 20 % hernieuwbare energie in het finale energieverbruik tegen 2020. Elke lidstaat zou bovendien verplicht worden om tegen 2020 een aandeel van 10 % voor biobrandstoffen in het energieverbruik van het wegtransport te realiseren.

Deze doelstellingen zullen vertaald worden in bindende nationale doelstellingen en nationale actieplannen. De intermediaire doelstellingen (2012, 2014, ...) zouden indicatief zijn, maar –

⁴ Voorbeeld: de indirecte belasting op steenkool in België bedraagt 0,40 EUR/GJ, terwijl dit in Frankrijk 0,33 EUR/GJ en in Duitsland 0,30 EUR/GJ bedraagt. Zie ook: '*Excise Duty Tables: Part II – Energy products and electricity*', DG TAXUD, juli 2008.

indien ze niet bereikt worden – zijn de lidstaten wel verplicht een nieuw nationaal actieplan in te dienen. De lidstaten kunnen ook sectorale subdoelstellingen vastleggen voor elektriciteit, verwarming en koeling.

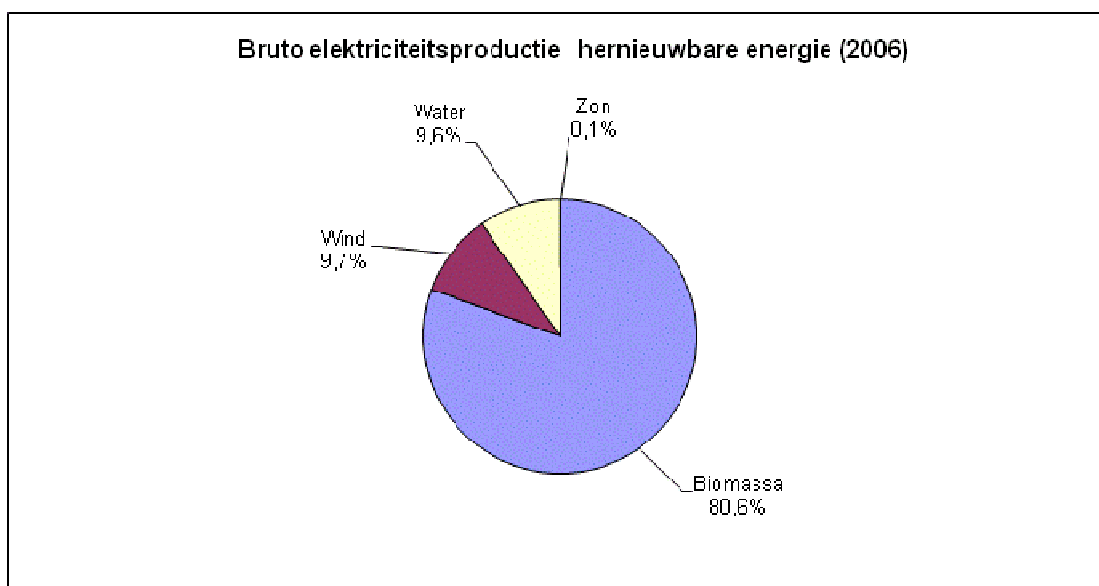
Dit voorstel wordt momenteel besproken in het Parlement en de Raad van de Europese Unie. Het is de bedoeling dat de richtlijn wordt goedgekeurd voor de volgende Europese verkiezingen in juni 2009.

3.2.2. Huidige situatie van de hernieuwbare energie in België

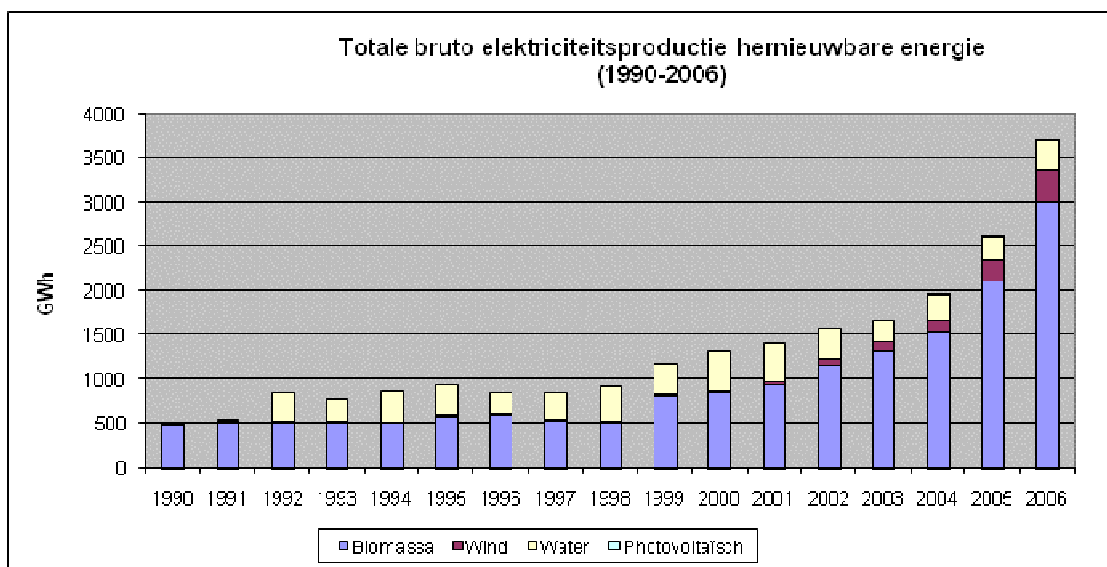
In 1990 bedroeg de totale elektriciteitsproductie in België 70.583 GWh. Minder dan 1 %, of 506 GWh, van de elektriciteit werd op dat ogenblik geproduceerd uit hernieuwbare energiebronnen.

Vanaf eind van de jaren '90 begint het aandeel van de hernieuwbare energiebronnen heel geleidelijk aan te stijgen. In 2000 is de elektriciteitsproductie uit hernieuwbare energiebronnen al meer dan verdubbeld tot 1.335 GWh en is het aandeel al gestegen tot 1,5 % van de totale productie.

Sinds 2000 gaat het sneller. In 2006 bedroeg de bruto elektriciteitsproductie in België 85.535 GWh, waarvan 3.726 GWh (of 4,36 %) afkomstig was van een hernieuwbare energiebron, opgesplitst als volgt: biomassa (inbegrepen verbranden van huishoudelijk afval, houtafval en biogas) voor 3.002 GWh (3,51 %), wind voor 363 GWh (0,42 %), water (zonder de pompstations) voor 359 GWh (0,42 %) en zon voor 2 GWh (0,00 %).

Bron: Eurostat

Om de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen te ondersteunen, hebben de drie Gewesten een certificatsysteem ingevoerd en bindende doelstellingen – quota – opgelegd aan de elektriciteitsleveranciers, die verplicht zijn om ieder jaar een minimum aandeel elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen te leveren. Tevens zijn – door middel van de terugkoopverplichting van groenestroomcertificaten door de netbeheerders - gewaarborgde minimumprijzen (fall back prices) voorzien.

In elk van de Gewesten bestaat er een afzonderlijke markt voor het verhandelen van groenestroomcertificaten. De marktprijzen zijn verschillend en de groenestroomcertificaten zijn (nog) niet uitwisselbaar tussen de Gewesten.

Daarnaast zijn verschillende steunmaatregelen van toepassing voor investeringen in elektriciteitsproductie uit hernieuwbare energiebronnen. Op federaal niveau is een ondersteunend reglementair kader in voorbereiding voor de ontwikkeling van offshore windenergie.

3.2.3. Objectieven 2020 voor België

De Europese doelstelling van 20 % hernieuwbare energie in het finale energieverbruik tegen 2020 wordt op basis van de volgende criteria vertaald naar doelstellingen per lidstaat:

- een zelfde percentage voor elke lidstaat van 5,5 % (= 50% van het verschil tussen de doelstelling van 20 % en het in 2005 bereikte aandeel van 8.5 %);
- de overige 50% van dit verschil wordt verdeeld op basis van het BNP/capita, met een beperkte correctie voor enkele lidstaten.

Bij deze verdeling wordt dus geen rekening gehouden met het technisch-economisch potentieel van de diverse lidstaten. Op basis van deze verdeelsleutels bedraagt de doelstelling voor België: 13 % hernieuwbare energie in het finale energieverbruik in 2020.

Elke lidstaat is daarnaast verplicht om tegen 2020 een aandeel van 10 % biobrandstoffen te bereiken in de transportsector.

3.2.4. Technisch-economisch potentieel van hernieuwbare energie in België

Het potentieel aan hernieuwbare energie is in België relatief beperkt. Dit blijkt uit diverse studies (zie bijlage 3). De door de Europese Commissie vooropgestelde doelstelling voor België staat dan ook niet in verhouding tot het technisch-economisch potentieel van ons land.

'Economic analysis of reaching a 20 % share of energy of renewable sources in 2020', Fraunhofer, EEG en Ecofys, June 2006

De Europese Commissie (DG Environment) heeft deze studie in 2006 laten uitvoeren. De studie bevestigt dat, in het geval de Europese Unie haar doelstelling van 20 % in 2020 - op dat ogenblik werd de berekening nog uitgevoerd op basis van het primair energieverbruik - op een zo efficiënt mogelijke manier – d.i. rekening houdend met het potentieel en de kost in iedere lidstaat - zou willen behalen, België een doelstelling van 'slechts' 8 % van zijn primair energieverbruik in 2020 zou moeten realiseren.

Land	HEB/finaal energieverbruik in 2005	EU- doelstelling %/finaal energieverbruik in 2020	Doelstelling %/primair energieverbruik op basis van 'least cost'
België	2,2 %	13 %	8 %
Frankrijk	10,3 %	23 %	19 %
Nederland	2,4 %	14 %	9 %
Duitsland	5,8 %	18 %	17 %

'Promotion and growth of renewable energy sources and systems (PROGRESS)', Ecofys, Fraunhofer, EEG, LEI en SEVEN7, March 2008.

Deze studie, uitgevoerd in opdracht van de Europese Commissie (DG TREN), bevat het aandeel hernieuwbare energie ten opzichte van het finaal eindverbruik dat aan iedere lidstaat zou moeten toegewezen worden op basis van het technisch-economisch potentieel (least cost optimisation at EU level). Voor België bedraagt dit aandeel 9,3 %. Het verschil met het door de Europese Commissie vooropgestelde aandeel (13%) is dus groot.

Land	HEB/finaal energieverbruik in 2005	EU- doelstelling %/finaal energieverbruik in 2020	% HEB/finaal energieverbruik op basis van 'least cost'	Vershil ten opzichte van EU-doelstelling
België	2,2 %	13 %	9,3 %	3,7 %
Frankrijk	10,3 %	23 %	23,8 %	-0,8 %
Nederland	2,4 %	14 %	10,5 %	3,5 %
Duitsland	5,8 %	18 %	16,7 %	1,3 %

Omdat de verschillen tussen het technisch-economisch potentieel en de doelstelling van de Europese Commissie voor sommige landen – waaronder België – groot zijn, benadrukken de auteurs in deze studie de noodzaak 'for suitable accompanying flexibility mechanisms to allow the achievement of national RES targets in an efficient and effective manner'.

'20 % RES by 2020 – a balanced scenario to meet Europe's renewable energy target', Futures-e, February 2008

Deze aanvullende studie maakt – op basis van dezelfde methodologie (least cost optimization at EU level) – een opsplitsing van het globaal objectief (9,3 % van het finaal eindverbruik) in deelobjectieven voor elektriciteit (RES-E), verwarming/koeling (RES-H) en transport (RES-T).

In TWh	Objectief	Realiseerbaar potentieel	Vershil
RES-E	14,9	17,9	3
Biomassa	7,4	8,1	0,7
Hydro	0,4	0,7	0,3
PV	0,4	0,6	0,2
Wind on shore	3,6	4,7	1,1
Wind off shore	3,2	4	0,8
<i>RES-E</i>	14,2 %		
RES- H	12,6	33,9	21,3
Biogas	3,1	10,7	0,5
Biomassa	7,1		
Zon	1,1	9,6	8,5
Warmtepompen	1,2	13,5	12,3
<i>RES-H</i>	7 %		
RES-T	10,1	2,9	-7,2
<i>RES-T</i>	9,5 %		

Uit deze studie blijkt ook dat zelfs om dit objectief van 9,3 % hernieuwbare energie te halen, al een aandeel van 14,2 % hernieuwbare energie in de elektriciteitsproductie moet gerealiseerd worden. Om de doelstelling van de Europese Commissie van 13 % te halen, zou het aandeel van de hernieuwbare energiebronnen in de elektriciteitsproductie al moet stijgen tot maar liefst 15 à 20 %.

3.2.5. *Raming van de economische impact om de objectieven 2020 in België te halen*

Volgens de PROGRESS-studie zou aan België op basis van het economisch-technisch potentieel (least cost optimisation at EU-level) een objectief hernieuwbare energie van 9,3 % van het finaal eindverbruik moeten toegewezen worden. De doelstelling voorgesteld door de Europese Commissie bedraagt evenwel 13 %. Volgens berekeningen van het kabinet van Minister Crevits zou dit verschil leiden tot een meerkost voor België van 1 miljard EUR/jaar tussen 2013 en 2020.

De directe kost van het Europese energie- en klimaatpakket (20% hernieuwbare energie en 20% minder uitstoot van broeikasgassen in 2020) is – vooral voor België - bijzonder hoog. De EU-15 landen zouden gemiddeld 0,5 % van hun BBP moeten ophoesten. Voor ons land becijferde de Europese Commissie de kost op 0,7 % van het BBP. Volgens de studie die het Federaal Planbureau op 18 september 2008 heeft voorgesteld zou deze kost zelfs oplopen tot 0,85 % van het BBP. Dit betekent dat het energie- en klimaatvoorstel België 40 % meer zou kosten dan de buurlanden. De impact op de elektriciteitsprijzen in België zou ook relatief hoog zijn: 12,5 % voor huishoudelijke en 17 % voor industriële eindafnemers.

3.3. *Specifieke knelpunten m.b.t. vergunningen*

Het systeem van vergunningen voor investeringen in nieuwe productiecapaciteit is reeds op een aantal punten versoepeld. Bovendien zijn een aantal aanpassingen in voorbereiding (voorbeeld: het initiatief van de Vlaamse regering om de inplanting van windmolens in landbouwgebied via een nieuw decreet te vergemakkelijken). Dit belet niet dat de duur en complexiteit van bepaalde procedures (zie bijlage 3) nog een element van onzekerheid en verhoogde kost blijven.

3.3.1. Versnippering van bevoegdheden

Het vergunningstelsel is sterk versnipperd: bij de vergunningsprocedures zijn verschillende diensten betrokken van diverse overheden op gemeentelijk, provinciaal, regionaal en federaal niveau. Bovendien bestaat er op dit ogenblik weinig coördinatie en informatie-uitwisseling tussen deze overheden.

3.3.2. Lange procedures

De wettelijke vergunningstermijnen variëren sterk en in het slechtste geval ontbreken zelfs dwingende termijnen voor de overheid voor het afleveren van een vergunning. De wettelijke termijnen zijn lang en problematisch indien ook rekening gehouden wordt met de volgende factoren:

- de tijd die nodig is voor voorbereidende haalbaarheidsstudies en overleg met diverse instanties voorafgaand aan het indienen van de dossiers;
- de periode voor het opstellen en goedkeuren van milieueffectenrapporten en andere voorafgaande door de overheid gevraagde studies;
- de termijnen waarin derden een beroep kunnen aantekenen;
- de termijnen voor het afhandelen van juridische procedures (administratief beroep, annulatieberoep voor de Raad van State, ...).

Rekening houdend met deze factoren en met het feit dat in de meeste gevallen meerdere vergunningen noodzakelijk zijn, bedraagt de termijn voor het bekomen van de nodige vergunningen voor investeringen in productiecapaciteit vanaf de start van het project tot het ogenblik dat er juridische zekerheid bestaat over de vergunningen, meerdere jaren.

3.3.3. Onzekere uitkomst van vergunningsprocedures

Ook al voldoet het voorwerp van een vergunningsaanvraag aan alle juridisch-technische vereisten, dan nog blijft de uitkomst van vergunningsprocedures onzeker. Hoewel het positief is dat het democratische gehalte van de vergunningsprocedures toeneemt, mag deze evolutie niet verlamdend werken. Onzekerheid over de termijn van de procedures (bezwaarschriften tijdens openbare onderzoeken, tegenstrijdige adviezen van de adviesverlenende organen), onvoorspelbare vergunningsvoorwaarden – die vaak onevenwichtig zijn en projecten economisch onrendabel maken waardoor die naar het buitenland dreigen te verdwijnen - evenals de mogelijkheid van beroepsprocedures tegen en een eventuele vernietiging van de verleende vergunningen kunnen een structurele belemmerende factor zijn om nieuwe investeringen aan te trekken.

3.3.4. Onvoldoende transparantie

Tijdens de vergunningsprocedure wordt de aanvrager niet systematisch geïnformeerd over de uitgebrachte adviezen, de resultaten van het openbaar onderzoek, de voorstellen voor vergunningsvoorwaarden, ... Bovendien is er in het algemeen onvoldoende transparantie over het beoordelingskader (criteria) dat de vergunningverlenende overheden hanteren om vergunningen al dan niet toe te kennen of om bijzondere vergunningsvoorwaarden op te leggen.

3.3.5. *Complexe procedures*

Niet alleen de vergunningsprocedures, maar ook de aanvraagdossiers zijn complex. De mate van detail en de techniciteit van de aanvraagdossiers zijn niet steeds in verhouding tot de grootte van het project, wat leidt tot onzekerheid en interpretatievragen over het al dan niet volledig zijn van een dossier.

3.3.6. *Dubbele informatiestromen*

Voor de bouw van een installatie voor de productie van elektriciteit dienen bij verschillende overheden vergunningen aangevraagd te worden, waarvoor in het algemeen nagenoeg dezelfde informatie – maar vaak in een ietwat andere vorm of presentatie - overgemaakt moet worden. Dit geldt bijvoorbeeld voor de identificatiegegevens, een algemene beschrijving, situerings- en uitvoeringsplannen, de technische beschrijving, ...

4. Standpunten en aanbevelingen voor een positief investeringsklimaat

4.1. Nood aan stabiele economische omgevingsfactoren

FEBEG dringt er bij de verschillende betrokken federale en gewestelijke overheden (energie, leefmilieu en ruimtelijke ordening) op aan om zo snel mogelijk een positief investeringsklimaat te scheppen. Dit zou ertoe moeten bijdragen om op korte en middellange termijn een meer stabiel, rechtszeker, transparant en consistent (tussen het federale en gewestelijke beleid enerzijds en tussen de diverse betrokken bevoegdheidsdomeinen anderzijds) wettelijk en regulatorisch kader te scheppen waardoor investeringen in nieuwe productiecapaciteit vergemakkelijkt en aangemoedigd worden.

Een positief investeringsklimaat houdt in dat duidelijkheid wordt gecreëerd over de toekomstige politieke opties op volgende vlakken:

- de toewijzing van CO₂-emissierechten en de wijze waarop de inkomsten van de veilingen van emissierechten zullen aangewend worden;
- de doelstellingen voor hernieuwbare energie en warmtekrachtkoppeling voor de periode 2010-2020 en het wettelijke kader en de instrumenten om deze doelstellingen te bereiken;
- stabiliteit in de toepassingsmogelijkheden voor het gebruik van biomassa voor groenestroomproductie;
- de maatregelen op het vlak van NO_x en SO₂ om te voldoen aan de Belgische NEC-plafonds en de specifieke emissiegrenzen voor nieuwe installaties;
- de plaats van kernenergie in een evenwichtige mix van technologieën voor de elektriciteitsproductie;
- de verdere uitbouw van de gasinfrastructuur en de eventueel noodzakelijke versterking/uitbreiding van de elektriciteitsnetten met het oog op de aansluiting van nieuwe productiecapaciteit, in bijzonder hernieuwbare energie en warmtekrachtkoppeling;
- een coherent fiscaal beleid dat leidt tot een evenwichtige energiemix in het productiepark voor elektriciteit.

Om investeringen aan te moedigen, is het aangewezen dat de overheden de krachtlijnen van het toekomstige beleid vastleggen voor de komende 10 jaar. Deze tijdshorizon is coherent met het Europese energie- en klimaatbeleid (doelstellingen tot 2020) en leidt tot een grotere zekerheid

en voorspelbaarheid voor de uitvoering van investeringen wat vooral voor de toepassing van kapitaalintensieve technologieën - die typisch zijn voor de elektriciteitssector - belangrijk is.

4.2. Nood aan een level playing field

De evolutie naar een geïntegreerde CWE-markt maakt het absoluut noodzakelijk dat er een 'level playing field' met de buurlanden heerst. Zo is het huidige positievere investeringsklimaat in onze buurlanden voor een deel het gevolg van het ontbreken van een 'level playing field', namelijk de minder strenge criteria bij het toewijzen van CO₂-emissierechten in de Nationale Allocatieplannen in de handelsperiode 2008-2012 aan de elektriciteitssector in de buurlanden.

Dit scenario dreigt zich nu te herhalen voor NO_x. Om in België het NEC-plafond voor NO_x te halen, zal ook de elektriciteitssector verplicht worden tot het verder verminderen van haar NO_x-emissies. De voorgestelde maatregelen zijn echter strenger dan in onze buurlanden, waardoor een NO_x-leakage dreigt: omwille van de strengere NO_x-maatregelen wordt het aantrekkelijker om in onze buurlanden in elektriciteitsproductie te investeren.

Nieuwe beleidsmaatregelen dienen dan ook afgetoetst te worden aan het wettelijke en economische kader in Duitsland, Frankrijk, Nederland en Luxemburg om in de CWE-markt een level playing field te waarborgen.

4.3. Nood aan een verdere integratie van de regionale markt

Tegelijk moeten de betrokken overheden en regulatoren de verdere integratie van de regionale CWE-energiemarkt ondersteunen, en in het bijzonder:

- de marktkoppeling van de Nederlands-Belgisch-Franse markt met Duitsland;
- de uitbouw van een supranationale balancing – en intra-day markt;
- de investeringen in de uitbreiding van interconnecties en de verdere maatregelen voor een geoptimaliseerde benutting van de capaciteit.

Daarnaast moet ook de uitbouw van de regionale gasmarkt bijdragen tot een verbeterd investeringsklimaat en een verhoogde bevoorradingszekerheid.

4.4. Nood aan een stabiel en realistisch wettelijk kader voor hernieuwbare energie

Om de ambitieuze doelstellingen op het vlak van hernieuwbare energie op een betaalbare wijze te kunnen bereiken, is er nood aan een stabiel en realistisch wettelijk kader voor hernieuwbare energie.

Om deze reden dringt FEBEG er bij de betrokken federale en gewestelijke overheden op aan rekening te houden met de volgende standpunten en aanbevelingen:

4.4.1. Met betrekking tot het principe van nationale doelstellingen

- Het vastleggen van bindende doelstellingen per lidstaat en een gedifferentieerde aanpak per lidstaat of zelfs per gewest, leiden tot een hogere globale kost.
- Bovendien zijn de voorgestelde nationale doelstellingen niet gebaseerd op het technisch-economisch potentieel van de verschillende lidstaten: het voorstel leidt dus niet

noodzakelijk tot investeringen in hernieuwbare energie daar waar deze het goedkoopst zijn zodat de Europese doelstelling niet aan de laagste totale kost zal worden behaald.

- Een globale doelstelling en een geharmoniseerde en geïntegreerde aanpak op Europees niveau zouden kostenefficiënter zijn en minder aanleiding geven tot distorsies in de marktwerking. In de mate dat dit (nog) niet haalbaar is, pleit FEBEG voor meer realistische nationale objectieven (gebaseerd op het potentieel) en maximale flexibiliteit voor het behalen van de objectieven.

4.4.2. *Met betrekking tot het principe van sectorale subdoelstellingen*

- De lidstaten hebben de mogelijkheid om sectorale subdoelstellingen te bepalen voor elektriciteit, koeling en verwarming: deze benadering houdt dezelfde risico's in als nationale doelstellingen en kan dus leiden tot een suboptimale aanpak met hogere globale kosten. Dit risico zou kunnen beperkt worden door een systeem van uitwisselbare certificaten, wat leidt tot een gelijkschakeling van de marginale kosten.
- In de domeinen koeling en verwarming zal vooral moeten ingezet worden op biomassa – wat een impact kan hebben op de beschikbaarheid en kostprijs ervan voor andere toepassingen - en op warmtepompen. Gezien de onzekerheid in verband met het potentieel aan hernieuwbare energie voor deze toepassingen pleit FEBEG ervoor om hiervoor geen quota op te leggen aan energieleveranciers, maar de ontwikkeling ervan vooral te ondersteunen via financiële en fiscale incentives,

4.4.3. *Met betrekking tot de concrete doelstelling 2020 voor België*

- De criteria die de Europese Commissie heeft gehanteerd voor het verdelen van de Europese doelstelling over de lidstaten, houden geen rekening met de specifieke kenmerken van ons land, zoals zijn beperkt technisch-economisch potentieel.
- De voorgestelde doelstelling van 13 % hernieuwbare energie in België zal dus leiden tot een hogere meerkost dan in de meeste andere lidstaten en dus tot een concurrentieel nadeel voor de Belgische industrie, zelfs indien een gedeelte ervan kan behaald worden via flexibiliteitsmechanismen zoals, bijvoorbeeld, door invoer van groene stroom of de uitwisselbaarheid van groenestroomcertificaten.
- FEBEG pleit er daarom voor om bij de Europese instanties verder aan te dringen op aangepaste criteria (gebaseerd op het potentieel) voor het bepalen van de nationale doelstellingen en een maximale flexibiliteit voor het behalen ervan.
- FEBEG steunt de recente voorstellen terzake (flexibiliteit door samenwerking tussen de lidstaten via gemeenschappelijke projecten en objectieven evenals door statistische uitwisselingen), maar acht het aangewezen om bovendien aan de energieleveranciers met quotaverplichtingen toe te laten om een bepaald aandeel (bijvoorbeeld: maximaal 30 %) van hun verplichting in te vullen met invoer van niet-gesubsidieerde stroom of groenestroomcertificaten van andere gewesten of lidstaten.

4.4.4. *Met betrekking tot de garanties van oorsprong in het kader van de 'fuel mix disclosure'*

- Het initiële voorstel van de Europese Commissie voorzag dat de lidstaten de in- en uitvoer van garanties van oorsprong - voor gebruik in het kader van 'fuel mix disclosure' - zouden kunnen beperken. Dit is onaanvaardbaar in het kader van een efficiënte marktwerking en bovendien strijdig met de principes van de interne markt.
- FEBEG pleit er daarom voor dat garanties van oorsprong op een op Europees niveau gestandaardiseerde wijze worden toegekend aan alle installaties voor productie van hernieuwbare energie (zowel bestaande als nieuwe) en vrij (zonder enige beperking)

kunnen verhandeld worden tussen operatoren in verschillende EU/EEA-lidstaten (dus inclusief Noorwegen).

4.4.5. *Met betrekking tot de groenestroomcertificaten in België*

- De huidige en verwachte productiekost van groene stroom is – vooral in België - nog niet competitief tegenover de klassieke grootschalige productie van elektriciteit, zodat specifieke incentives noodzakelijk zijn.
- Het Waalse, het Brusselse en het Vlaamse systeem moeten zo marktconform mogelijk geïntegreerd worden. Daarnaast dringt FEBEG er op aan dat de gewesten ook buitenlandse groenestroomcertificaten aanvaarden in het kader van de quotaverplichtingen.
- Op Europees niveau worden feed-in tariffs als één van de meest effectieve incentives beschouwd; het nadeel is evenwel dat het geen marktconform instrument is en niet noodzakelijk kostenefficiënt is. Een minderheid van lidstaten – ondermeer België - heeft geopteerd voor een meer marktconform instrument, namelijk groenestroomcertificaten. FEBEG pleit voor een continuïteit in het beleid en dus voor het behoud van groenestroomcertificaten, maar dringt aan op een maximale uitwisselbaarheid van groenestroomcertificaten tussen lidstaten – én a fortiori tussen gewesten in België – om comparatieve voordelen te kunnen realiseren. Een grotere flexibiliteit (keuze tussen lokale groenestroomproductie of invoer van groene stroom of groenestroomcertificaten om te voldoen aan de quotaverplichtingen) moet het mogelijk maken om de meerkost voor de Belgische economie te beperken.
- Bovendien dringt FEBEG erop aan dat de groenestroomcertificaten toegekend voor off shore windenergie door de gewesten aanvaard worden in het kader van hun quotaverplichtingen, maar tegelijk dient in Vlaanderen het systeem van de automatische verhoging van het quotum voor groenestroomcertificaten te worden geschrapt.

4.4.6. *Met betrekking tot biomassa*

- De duurzaamheidscriteria voor biomassa dienen op Europees niveau geharmoniseerd te worden zodat een level playing field ontstaat tussen de energieproducenten binnen Europa enerzijds en tussen de energie- en andere industriële sectoren anderzijds (cfr. gebruik van biomassa als materiaal, als voedsel, als voeder en als brandstof voor de energieproductie).
- Een maximaal gebruik van binnenlandse en ingevoerde biomassa is noodzakelijk om de kost voor het bereiken van het objectief te minimaliseren. Daarom pleit FEBEG ervoor om het gebruik van biomassa voor de productie van groene stroom en/of warmte niet zodanig te beperken dat het behalen van de doelstellingen onmogelijk wordt of de kosten te hoog stijgen. De eerder door de gewesten ingevoerde beperkingen zouden moeten geëvalueerd en eventueel opnieuw versoepeld worden.

4.4.7. *Met betrekking tot de meerkost van hernieuwbare energie en de financiering ervan*

- Beleidskeuzes hebben een aanzienlijke invloed op de globale kost om de doelstellingen te bereiken. De mate waarin flexibiliteit zal aanvaard worden binnen België enerzijds en binnen de EU anderzijds, zal de directe kost voor de energiesector sterk beïnvloeden. FEBEG pleit voor een maximale flexibiliteit teneinde de meerkost te beperken. Ook de mate waarin bepaalde kapitaalintensieve technologieën voor hernieuwbare energie toegepast en ondersteund worden beïnvloedt het kostenplaatje: terugkoopverplichting

- voor groenestroomcertificaten voor fotovoltaïsche stroom, financiering van off shore windenergie, ...
- De wijze waarop de meerkost gefinancierd wordt heeft ook een invloed op de competitiviteit van de energiesector en van de betrokken energievector. In Nederland wordt het groenestroombeleid gefinancierd met overheidsmiddelen (dus door de belastingbetaler), terwijl in België de volledige meerkost verrekend wordt via de elektriciteitsprijs. Verschillen in beleidsopties van lidstaten die deel uitmaken van dezelfde regionale markt, kunnen leiden tot concurrentievervalsing. In de nieuwe context van marktintegratie is een grotere harmonisering van het energiebeleid van de betrokken lidstaten aangewezen, ook om comparatieve en schaalvoordelen te benutten.
 - De huidige financiering van groene stroom is niet volledig transparant. Verschillende instrumenten worden naast mekaar ingezet (investeringssteun, tussenkomst in kosten voor aansluiting op het net, fiscale stimuli, terugkoop van certificaten,...). FEBEG pleit ervoor om alle meerkosten met betrekking tot groene stroom in één enkel vangnet op te nemen, namelijk het systeem van groenestroomcertificaten met een terugkoopgarantie gebaseerd op een regelmatige evaluatie van de onrendabele toppen.

4.5. Nood aan zekere, snelle, soepele, rationele en transparante vergunningsprocedures

4.5.1. Evaluatie en rationalisatie van de vergunningsprocedures

FEBEG stelt voor om de verschillende vergunningsstelsels te evalueren en verder te rationaliseren. Zo zou de specifieke federale vergunning voor elektriciteitsproductie kunnen vervangen worden door een meldingsplicht van de kandidaat-producent aan de CREG en de bevoegde federale overheid (zoals vandaag van toepassing voor installaties met een geïnstalleerd vermogen kleiner dan of gelijk aan 25 MWe), eventueel met de mogelijkheid voor deze instanties om binnen een korte termijn bijkomende informatie te vragen of verzet aan te tekenen. Elke kandidaat-producent moet overigens een toegangsovereenkomst met Elia afsluiten, zodat de relevante informatie eventueel via de transmissienetbeheerder aan de bevoegde federale overheid kan bezorgd worden.

In het algemeen zou een adequate informatie-uitwisseling tussen de verschillende betrokken overheden kunnen leiden tot een rationalisatie van de informatiestroom van de aanvrager naar de vergunningverleners zodat vermeden wordt dat dezelfde informatie meerdere keren of in gewijzigde vorm moet overgemaakt worden.

4.5.2. Administratieve vereenvoudiging

Het is voor investeerders in productiecapaciteit belangrijk dat de vergunningsprocedures transparant en eenvoudig zijn en niet (te) veel tijd en energie vergen. Administratieve vereenvoudigingen die leiden tot een kortere doorlooptijd en hogere rechtszekerheid zijn wenselijk.

Enkele mogelijke suggesties:

- kortere en bindende termijnen voor iedere stap in de procedure;
- beperken van milieu-effectrapportering;
- schrappen van dubbele beroepsmogelijkheden;
- elektronische dossiers;

- schrappen van uitgebreide consultaties bij de toekenning van concessies wanneer deze betrekking hebben op een zone die reeds voor windmolenparken is afgebakend;
- geen technische opties opleggen in de vergunning/concessie, zodat de vergunning ex post niet hoeft aangepast te worden indien uit de marktbevraging of de assessment blijkt dat een andere technische optie aangewezen is (cfr offshore);
- ...

4.5.3. Vergunningsaanvraag in fasen

Op het ogenblik van het nemen van een investeringsbeslissing, is vaak nog niet beslist met welke fabrikant van uitrustingsmaterieel zal samengewerkt worden, met andere woorden: de grote lijnen van een investeringsproject zijn beslist, maar alle technische opties en details zijn nog niet definitief. Op het ogenblik van het indienen van de vergunningsaanvraag moeten echter technische gegevens én uitvoeringsplannen overgemaakt worden. Omdat dit nog niet mogelijk is, moet het indienen van een vergunningsaanvraag uitgesteld worden.

Een oplossing zou kunnen bestaan in een vergunningsaanvraag in twee fasen, zodat de gedetailleerde technische gegevens en de uitvoeringsplannen later zouden overgemaakt worden, in een tweede fase na het verlenen van de eigenlijke vergunning.

4.5.4. Integratie van vergunningen

In België zijn al voorbeelden te vinden van een geslaagde integratie van vergunningen. Zo bundelt de milieuvergunning in het Vlaamse Gewest de vroegere exploitatievergunning, lozingsvergunning, afvalvergunning en grondwaterwinningsvergunning. Ook in het Waalse gewest is een “permis unique” ingevoerd die vroegere afzonderlijke vergunningen bundelt.

Op dezelfde manier zouden verschillende vergunningsprocedures die van toepassing zijn op installaties voor elektriciteitsproductie, geïntegreerd kunnen worden idealiter tot één enkele vergunning.

4.5.5. Coördinatie van vergunningen

In afwachting van een verdere rationalisatie en eventuele integratie van de vergunningstelsels kunnen de bestaande procedures beter op elkaar afgestemd worden. Een coördinatie van de vergunningsprocedures leidt tot de volgende vereenvoudigingen:

- een gezamenlijke indiening van de aanvragen;
- één onderzoek en beslissing over de volledig- en ontvankelijkverklaring van de dossiers;
- één enkel openbaar onderzoek;
- een gezamenlijke adviesaanvraag aan de adviserende instanties;
- gecoördineerde en coherente beslissingen in de verschillende dossiers;
- een gezamenlijke bekendmaking van de beslissingen.

4.5.6. Uniek loket

Voor nieuwe installaties bestaat in Wallonië een zogenaamde ‘permis unique’. Door het indienen van één enkel dossier wordt zowel de bouw- als milieuvergunning afgedekt. In het bijzonder voor

wat de elektriciteitssector betreft, is in dat geval niet noodzakelijk de gemeente, maar het gewest (openbaar nut) bevoegd, met beroepsmogelijkheid bij de Minister. De administratieve opvolging, het openbaar onderzoek, ... blijven niettemin de taak van de gemeente.

Deze werkwijze zou uitgebreid kunnen worden naar andere vergunningsstelsels. De creatie van een uniek loket biedt voor de vergunningsaanvrager het grote voordeel slechts één enkele gesprekspartner te hebben. Dit uniek loket kan dan de distributie, coördinatie en opvolging van de verschillende dossiers voor zijn rekening nemen, maar tegelijk ook de aanvrager informeren over de stand van zaken bij de verschillende betrokken instanties.

4.5.7. *Elektronisch opvolgingssysteem*

Een gemeenschappelijk elektronisch opvolgingssysteem voor alle vergunningen zou de transparantie voor de aanvrager sterk vergroten. Op een beveiligde website zou de aanvrager – met behulp van een eigen paswoord - dan de stand van zaken in alle eigen dossiers kunnen raadplegen: welke dossiers zijn volledig verklaard, heeft het openbaar onderzoek al plaatsgevonden en wat zijn de resultaten, welke adviezen zijn al ontvangen, ...

4.5.8. *Notie 'algemeen belang'*

Artikel 127 van het Vlaamse Decreet Ruimtelijke Ordening luidt: *Als de aanvrager een publiekrechtelijke rechtspersoon is of wanneer de aanvraag betrekking heeft op werken, handelingen of wijzigingen van algemeen belang die zo aangewezen zijn overeenkomstig artikel 103, wordt de aanvraag ingediend bij en wordt de beslissing genomen door de Vlaamse regering of de gedelegeerde stedenbouwkundige ambtenaar*. Alinea 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 mei 2008 definieert *'de openbare elektrische leidingen met inbegrip van bijhorende infrastructuur, zoals transformatorstations, installaties voor de productie van elektriciteit, dienstgebouwen en andere'* als werken, handelingen of wijzigingen van algemeen belang. Voor deze installaties geldt een verkorte vergunningsprocedure.

Deze benadering zou ook in andere vergunningsstelsels kunnen toegepast worden.

De energiebevoorrading is ontegensprekelijk een zaak van algemeen belang. Nu in België een tekort aan capaciteit voor elektriciteitsproductie dreigt, is dit meer dan ooit het geval. Aan de andere kant lokken nieuwe projecten (klassieke elektriciteitscentrales, windmolenparken, hoogspanningslijnen, ...) meer dan ooit controverse uit. Bezwaarschriften, beroepsprocedures, ... vertragen deze projecten aanzienlijk.

Voor installaties van algemeen belang kan een specifieke vergunningsprocedure toegepast worden die op korte termijn leidt tot een onherroepelijke vergunning. Een vergunning per decreet zou bijvoorbeeld aan deze eisen kunnen voldoen en tegelijk een openbaar en tegensprekelijk debat waarborgen.

4.5.9. *Stabiele vergunningsvoorwaarden*

De individuele vergunningsvoorwaarden mogen niet strenger zijn dan de wetgeving, die overigens ook voldoende stabiel en voorspelbaar moet zijn; frequente aanpassingen leiden tot onzekerheid. Om een 'level playing field' met de omliggende landen te waarborgen, moet vermeden worden dat de vergunningsvoorwaarden strenger zijn dan in de buurlanden.

BIJLAGE 1 BIJ STANDPUNTNOTA 'NOOD AAN POSITIEF INVESTERINGSKLIMAAT'

OVERZICHT VERGUNDE PROJECTEN

Datum	Vergunninghouder	Type	Geïnstalleerd vermogen (MWe)	Locatie	Opmerking
25/04/2006	NV T-Power	STEG	400	Tessengerlo (site Tessenderlo Chemie)	-
22/08/2006	NV Electrabel	STEG	420	Amercoeur	Vervanging bestaande installatie – netto bijkomend vermogen 291 MWe
7/03/2007	BVBA Exxon Mobile, Petroleum & Chemical	WKKK	127	Antwerpen (site ExxonMobil)	-
16/05/2007	NV Electrabel	WKK	58	Zwijndrecht (site Lanxess Rubber)	Vervanging bestaande installaties
14/05/2007	NV SPE	Gasturbine	2 x 63	Angleur	Vervanging bestaande installatie (TGV1)
1/04/2007	BVBA Intradel	Verbrandingsoven	33	Herstal (site Intradel)	-
16/05/2007	NV Electrabel	Hoogovengascentrale	304,8	Gent (site Sidmar)	-
16/05/2007	NV Marcinelle Energie	STEG + valorisation de gaz sidérurgique	420 + 85	Marcinelle (site Carsid)	-
17/08/2007	NV Electrabel	Nucleair	40	Doel	Aanpassing bestaande installatie Doel 4
13/11/2007	NV Electrabel	Nucleair	40	Tihange	Aanpassing bestaande installatie Tihange 3
18/02/2008	NV Electrabel	Nucleair	42	Doel	Aanpassing bestaande installatie Doel 1
17/05/2008	NV Nuon Power Generation Walloon	STEG	450	Seneffe/Manage	-
23/06/2008	NV Lillo Energy	WKK	41	Lillo (site Evonik Degussa)	-
09/07/2008	NV Windvision Windfarms Estinne	Wind	9 x 7	Estinnes	-
27/06/2003	C-Power	Offshore windmolenpark	216 à 300	Thorton Bank	-
15/05/2006	Eldepasco	Offshore windmolenpark	216 à 252	Bank Zonder Naam	-
05/06/2007	Belwind	Offshore windmolenpark	330	Bligh Bank	-

Bron: website Elia

BIJLAGE 2 BIJ STANDPUNTNOTA 'NOOD AAN POSITIEF INVESTERINGSKLIMAAT'

**OVERZICHT 'STUDIES M.B.T. POTENTIEEL HERNIEUWBARE ENERGIE
IN BELGIE**

Studie	Photovoltaïsch	Wind on shore	Wind off shore	Biomassa	Water	Totaal
Studie Edora (2030)	3.200 MW 2.880 GWh Benutting: 900 uren/jaar	3.100 MW 6.820 GWh Benutting: 2.200 uren/jaar	3.800 MW 14.440 GWh Benutting: 3.800 uren/jaar	1.460 MW 6.700 GWh Benutting: 4.500 uren/jaar	150 MW 750 GWh Benutting: 5.000 uren/jaar	11.710 MW 31.270 GWh
Studie Fraunhofer, Ecofys (2020)	582 GWh	4.318 GWh	3.648 GWh	751 GWh (1)	581 GWh	9.880 GWh (1)
Studie Futures-e (2020)	600 GWh	4.700 GWh	4.000 GWh	8.100 GWh	700 GWh	17.900 GWh
Studie Prof. De Ruyck (2020) (2030)	31 – 57 MW (2) 31 – 57 GWh (2) 191 - 530 MW (2) 191 - 530 GWh (2) Benutting: 1.000 uren/jaar	718 MW 1.346 GWh 1.600 - 2.026 MW (2) 3.000 - 3.999 GWh (2) Benutting: 2.000 uren/jaar	957 – 1308 MW (2) 3.254 – 4.447 GWh (2) 2.717 – 2.900 MW (2) 9.240 – 9.800 GWh (2) Benutting: 3.400 uren/jaar	582 MW 1.308 GWh 1.310 MW 6.550 GWh Benutting: 5.000 uren/jaar	- - 110 MW 540 GWh Benutting: 4.910 uren/jaar	 5.946 – 6.876 MW 19.309 – 21.432 GWh (2)
Commissie Ampère (2020)	500 GWh	500 - 1.000 MW 1.200 – 2.400 GWh	1.000 MW 3.000 GWh	920 – 3.500 GWh	125 MW 380 GWh	6.000 GWh – 9.780 GWh

- (1) Zonder bijkomend potentieel biomassa
(2) Hoogste cijfer is met bijkomende maatregelen

BIJLAGE 3 BIJ STANDPUNTNOTA 'NOOD AAN POSITIEF INVESTERINGSKLIMAAT'

OVERZICHT VERGUNNINGSPROCEDURES

1. Federaal

VERGUNNING VOOR ELEKTRICITEITSPRODUCTIE	
Wettelijke basis:	<ul style="list-style-type: none"> - Artikel 4 van de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt - Koninklijk Besluit van 11 oktober 2000 betreffende de toekenning van individuele vergunningen voor de bouw van installaties voor de productie van elektriciteit
Bevoegde instantie:	Federale Minister voor Energie, op advies van de CREG
Toepassingsgebied:	<ul style="list-style-type: none"> - Elke nieuwe productie-installatie met een vermogen hoger dan 25 MWe - Elke verbouwing of aanpassing aan een bestaande productie-installatie die aanleiding geeft tot een elektriciteitstoename met meer dan 10 % van het netto ontwikkelbaar vermogen of met meer dan 25 MWe <p>Opmerking: nieuwe installaties of verbouwingen/aanpassingen aan bestaande installaties met een vermogen lager dan 25 MWe dienen gemeld te worden</p>
Aanvraag:	Dossier in 15 exemplaren, met onder andere: <ul style="list-style-type: none"> - identificatiegegevens; - technische nota met technische gegevens over de installatie (vermogen, uitgangsspanning, koelingsmethodes, type, geraamd rendement, raming uitstoot en residu's, ...) - nota met argumentatie over de toekenningscriteria (integratie in elektriciteitsnet, conformiteit met technisch reglement, hoog rendement, inplanting, ...)
Procedure:	<ul style="list-style-type: none"> - de CREG bezorgt de aanvrager een ontvangstbewijs bij het indienen van het dossier - de CREG beschikt over 30 dagen om bijkomende informatie op te vragen - de CREG maakt een voorstel over aan de Minister (geen termijn bepaald) - de Minister beslist binnen de 60 werkdagen na ontvangst van het voorstel van de CREG - de aanvrager beschikt dan over 10 dagen om fiscale zegels over te maken - de beslissing wordt aan de aanvrager overgemaakt binnen 20 werkdagen na ontvangst van de fiscale zegels <p>Opmerking: er is geen dwingende termijn voor de CREG om een voorstel te formuleren, waardoor er geen maximum termijn is voor het verlenen van de vergunning</p>
Voorwaarden:	Minister kan toekenningsvoorwaarden opleggen
Termijn:	Geen maximumtermijn voorzien
Beroep:	Annulatieberoep bij de Raad van State

DOMEINCONCESSIE	
Wettelijke basis:	<ul style="list-style-type: none"> - Artikel 6 van de Wet betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt - Koninklijk Besluit van 20 december 2000 betreffende de voorwaarden en de procedure voor de toekenning van domeinconcessies voor de bouw en de exploitatie van installaties voor de productie van elektriciteit uit water, stromen of wind, in de zeegebieden waar België rechtsmacht kan uitoefenen overeenkomstig het internationaal zeerecht
Bevoegde instantie:	Federale Minister voor Energie, op advies van de CREG
Toepassingsgebied:	Elke installatie voor de productie van elektriciteit uit water, stromen of winden gelegen in zeegebieden waar België rechtsmacht kan uitoefenen overeenkomstig het internationaal zeerecht
Aanvraag:	Dossier in 20 exemplaren, met onder andere: <ul style="list-style-type: none"> - identificatiegegevens; - algemene beschrijving van het project; - nota met argumentatie over de toekenningscriteria (integratie in elektriciteitsnet,

	<p>conformiteit met technisch reglement, hoog rendement, inplanting, ...)</p> <ul style="list-style-type: none"> - dieptekaarten en inplantingsplannen - nota met beschrijving van de uit te voeren bouw- en exploitatie-activiteiten - technische nota met technische gegevens over de installatie (aantal productie-eenheden, vermogen, ontwikkelingsplan, raming productie, ...) - gegevens m.b.t. financieringen, waarborgen en verzekeringen
Procedure:	<ul style="list-style-type: none"> - indien het dossier volledig is, schrijft de CREG het in in een register van concessieaanvragen - binnen de 15 werkdagen wordt de aanvraag bekendgemaakt - binnen de 30 werkdagen kunnen belanghebbenden een concessieaanvraag indienen voor hetzelfde domein - binnen 40 werkdagen worden de aanvragen overgemaakt aan de administratie - binnen 60 werkdagen brengt de administratie advies uit (die termijn kan verlengd worden, indien ze bijkomende inlichtingen wil inwinnen) - binnen 60 werkdagen bezorgt de CREG het dossier aan de Minister - binnen 60 werkdagen beslist de Minister - de aanvrager beschikt dan over 10 dagen om fiscale zegels over te maken - de beslissing wordt aan de aanvrager overgemaakt binnen 20 werkdagen na ontvangst fiscale zegels <p>Opmerking: de administratie kan bijkomende inlichtingen opvragen waardoor de termijn wordt verlengd zodat er geen echte maximumtermijn is voor het verlenen van de vergunning</p>
Voorwaarden:	Minister kan toekenningsvoorwaarden opleggen
Termijn:	Maximumtermijn is 20 jaar, maar kan verlengd worden tot 30 jaar.
Beroep:	Annulatieberoep bij de Raad van state

AANSLUITING OP HET HOOGSPANNINGSNET	
Wettelijke basis:	Technisch Reglement
Bevoegde instantie:	Elia
Toepassingsgebied:	Elke producent die toegang wenst tot het Elia-net om energie te injecteren
Aanvraag:	<p>Dossier in 1 exemplaar, met onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificatiegegevens - lijst met technische specificaties (ligging, algemene beschrijving, schakelapparatuur, elektrisch schema, maximum geïnstalleerd vermogen, jaarlijkse verwachte vermogenspiek, reactief vermogen, verwacht afnamepatroon, ...)
Procedure:	<ul style="list-style-type: none"> - op basis van de aansluitingsaanvraag maakt Elia een detailstudie met beschrijving van de technische oplossingen en kosten verbonden aan de aansluiting - de aansluiting van storende installaties is onderworpen aan een power quality studie - bij akkoord tussen de aanvrager en Elia over de oplossingen en kosten in de detailstudie, maakt Elia een voorstel voor aansluitingscontract op - aanvrager en Elia ondertekenen het aansluitingscontract
Voorwaarden:	Partijen kunnen bijzondere voorwaarden opnemen in het 'aansluitingscontract'
Termijn:	Niet van toepassing
Beroep:	Niet van toepassing

2. Vlaanderen

MILIEUVERGUNNING	
Wettelijke basis:	<ul style="list-style-type: none"> - Decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning - Besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning
Bevoegde instantie:	Bestendige Deputatie van de provincie (klasse 1) of College van Burgemeester en Schepenen (klasse 2)
Toepassingsgebied:	Elke nieuwe installatie of elke wijziging aan een bestaande installatie voor de productie van elektriciteit met een geïnstalleerd totaal elektrisch vermogen van meer dan 100 kW

Aanvraag:	Dossier in 10 exemplaren (klasse 1) of 7 exemplaren (klasse 2), met onder andere: <ul style="list-style-type: none"> - identificatiegegevens - aard en technische kenmerken (productie, proces, lozingen, emissies, ...) - beschrijving van preventieve maatregelen - liggings- en uitvoeringsplannen
Procedure:	Klasse 1: <ul style="list-style-type: none"> - de Bestendige Deputatie beschikt over 14 dagen om het dossier volledig- en ontvankelijk te verklaren - de Bestendige Deputatie neemt een beslissing binnen de 4 maanden (deze termijn kan met 2 maanden verlengd worden) - de beslissing wordt bekendgemaakt door middel van aanplakking gedurende 30 dagen (= termijn voor het indienen van een administratief beroep) Klasse 2: <ul style="list-style-type: none"> - het College beschikt over 14 dagen om het dossier volledig- en ontvankelijk te verklaren - het College neemt een beslissing binnen de 3 maanden (deze termijn kan met 1,5 maanden verlengd worden) - de beslissing wordt bekendgemaakt door middel van aanplakking gedurende 30 dagen (= termijn voor het indienen van een administratief beroep)
Voorwaarden:	De Bestendige Deputatie van de Provincie of het College van Burgemeester en Schepenen kunnen bijzondere vergunningsvoorwaarden opleggen
Termijn:	Maximumtermijn is 20 jaar, maar kan verlengd worden
Beroep:	<ul style="list-style-type: none"> - Administratief beroep bij Bestendige Deputatie van de Provincie of de Vlaamse Minister bevoegd voor Leefmilieu - Annulatieberoep bij de Raad van State

STEDEBOUWKUNDIGE VERGUNNING	
Wettelijke basis:	Decreet van 18 mei 1999 over de organisatie van de ruimtelijke ordening
Bevoegde instantie:	College van Burgemeester en Schepenen, maar voor windmolens is het gewest bevoegd via de provinciale Antenne
Toepassingsgebied:	Het bouwen, op de grond één of meer vaste inrichtingen plaatsen, een bestaande inrichting of bestaand bouwwerk afbreken, herbouwen, verbouwen of uitbreiden.
Aanvraag:	Een dossier met onder andere: <ul style="list-style-type: none"> - identificatiegegevens - gegevens van het goed (ligging, plannen, ...) - documenten m.b.t. energieprestatieregelgeving
Procedure:	<ul style="list-style-type: none"> - het College van Burgemeester en Schepenen beslist binnen de 75 dagen - deze termijn kan met 30 dagen verlengd worden, wanneer een openbaar onderzoek vereist is
Voorwaarden:	Het College van Burgemeester en Schepenen kan bijzondere vergunningsvoorwaarden opleggen
Termijn:	Niet van toepassing
Beroep:	<ul style="list-style-type: none"> - Administratief beroep bij de Bestendige Deputatie van de Provincie - Hoger administratief beroep bij de Vlaamse regering - Annulatieberoep bij de Raad van State

3. Wallonië

MILIEUVERGUNNING	
Wettelijke basis:	Decreet van 11 maart 1999 betreffende de milieuvergunning
Bevoegde instantie:	College van Burgemeester en Schepenen
Toepassingsgebied:	Bouw, indienststelling, behoud, instandhouding of gebruik van een thermische centrale met een geïnstalleerd vermogen vanaf 0,1 MWth, een windmolenpark met een geïnstalleerd vermogen van 0,1 MWe en een hydraulische centrale met een geïnstalleerd vermogen van 0,1 MWe
Aanvraag:	Een dossier met onder anderen:

	<ul style="list-style-type: none"> - identificatiegegevens - ligging en beschrijving van de geplande activiteiten - lijst van stoffen en producten die gebruikt of geproduceerd worden - beschrijving van de emissies - preventieve maatregelen
Procedure:	<ul style="list-style-type: none"> - de gemeente maakt het dossier binnen de 3 dagen over aan de technisch ambtenaar - de technisch ambtenaar beslist binnen de 15 dagen of het dossier volledig en ontvankelijk is (desgevallend heeft de exploitant 30 dagen om het dossier te vervolledigen) - de technisch ambtenaar beschikt opnieuw over een termijn van 15 dagen om na te gaan of het dossier volledig en ontvankelijk is - het College van Burgemeester en Schepenen neemt een beslissing binnen 70 dagen voor een klasse 2-inrichting, binnen 130 voor een klasse 1-inrichting met industrieel karakter en binnen 140 dagen in alle andere gevallen
Voorwaarden:	Het College van Burgemeester en Schepenen kan bijzondere vergunningsvoorwaarden opleggen
Termijn:	Maximumtermijn van 20 jaar
Beroep:	<ul style="list-style-type: none"> - Administratief beroep bij de gewestregering - Annulatieberoep bij de Raad van State

STEDEBOUWKUNDIGE VERGUNNING	
Wettelijke basis:	Het Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium van 27 november 1997
Bevoegde instantie:	College van Burgemeester en Schepenen
Toepassingsgebied:	Het uitvoeren van bouwwerken en verrichtingen die gelijk gesteld zijn met bouwwerken of die te maken hebben met het gebruik van gronden of gebouwen
Aanvraag:	Een dossier met onder andere: <ul style="list-style-type: none"> - identificatiegegevens - gegevens van het goed (ligging, plannen, ...)
Procedure:	<ul style="list-style-type: none"> - de gemeente beschikt over een termijn van 15 dagen om het dossier onvolledig te verklaren - het College van Burgemeester en Schepenen beslist binnen de 30 tot 115 dagen, afhankelijk van het feit of een openbaar onderzoek of het advies van de gemachtigde ambtenaar vereist is
Voorwaarden:	Het college van Burgemeester en Schepenen kan bijzondere vergunningsvoorwaarden opleggen
Termijn:	Niet van toepassing
Beroep:	<ul style="list-style-type: none"> - Administratief beroep bij de gewestregering - Annulatieberoep bij de Raad van State

4. Brussel

MILIEUVERGUNNING	
Wettelijke basis:	Decreet van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunning
Bevoegde instantie:	Gemeente die – indien nodig – het dossier zal overmaken aan de BIM
Toepassingsgebied:	Het uitbaten (plaatsen, in werking stellen, in dienst houden of onderhouden) van een installatie met een generator van meer dan 100 kVA
Aanvraag:	Een dossier met onder andere: <ul style="list-style-type: none"> - identificatiegegevens - een plan van de installaties - een beschrijving van de activiteiten - een beschrijving van de emissies en de afvalstoffen - een omschrijving van de gevolgen van de activiteit op de omgeving - een voorbereidende nota over de effectenstudie <p>Opmerking: is voor de activiteit ook een bouwvergunning vereist, dan gaat het om een 'gemengd project': de aanvraag voor de bouwvergunning dient toegevoegd te</p>

	worden zodat de overheden de aanvragen op een gecoördineerde manier kunnen behandelen
Procedure:	- de aanvrager dient het dossier in bij de gemeente Categorie II: - de gemeente oordeelt binnen de 10 dagen over het dossier volledig is - het College van Burgemeester en Schepenen beslist binnen de 60 dagen nadat de gemeente heeft vastgesteld dat het dossier volledig is Categorie IA en IB: - de gemeente maakt het dossier over aan de BIM - de BIM beslist binnen de 20 dagen over de volledigheid van het dossier - de BIM doet uitspraak binnen de 160 dagen voor klasse 1B of binnen de 450 dagen voor klasse 1A nadat ze heeft vastgesteld dat het dossier volledig is - de beslissing wordt gedurende 15 dagen bekendgemaakt door aanplakking
Voorwaarden:	Het College van Burgemeester en Schepenen en de BIM kunnen bijzondere vergunningsvoorwaarden opleggen.
Termijn:	Maximumtermijn van 15 jaar
Beroep:	- Administratief beroep bij het Milieucollege - Hoger administratief beroep bij de Gewestregering - Annulatieberoep bij de Raad van State

STEDENBOUWKUNDIGE VERGUNNING	
Wettelijke basis:	Het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening van 9 april 2004
Bevoegde instantie:	College van Burgemeester en Schepenen
Toepassingsgebied:	Het oprichten van bouwwerken of het plaatsen van inrichtingen die vast met de grond of met een bestaand gebouw zijn verbonden
Aanvraag:	Een dossier met onder andere: - identificatiegegevens - gegevens van het goed (ligging, plannen, ...) Opmerking: is voor de activiteit ook een milieuvergunning vereist, dan gaat het om een 'gemengd project': de aanvraag voor de milieuvergunning dient toegevoegd te worden zodat de overheden de aanvragen op een gecoördineerde manier kunnen behandelen
Procedure:	- de aanvraag wordt ingediend bij de gemeente - de gemeente beslist binnen de 20 dagen of het dossier volledig is - het College van Burgemeester en Schepenen neemt een beslissing binnen dwingende termijnen die variëren in functie van de verplichting een openbaar onderzoek uit te voeren, de tussenkomst van een gemachtigd ambtenaar, de vakantieperiode, ...
Voorwaarden:	Het College van Burgemeester en Schepenen kan vergunningsvoorwaarden opleggen
Termijn:	Niet van toepassing
Beroep:	- Administratief beroep bij het Stedenbouwkundig College - Hoger administratief beroep bij de Brusselse Hoofdstedelijke Regering - Annulatieberoep bij de Raad van State